

dőnek szánja. Már akár a kormánynak, akár vállalkozó magánosoknak, de valakinek meg kell fogni a dolog végét, mert azt tűrni nem szabad, hogy a nemzet vagyona pusztuljon.“

A közlemény írója tehát a cserzőanyag kivonatolás nagyobb mértékű térfoglalásában látja a helyzetnek olyképen való megoldását, hogy az lehetőleg valamennyi érdekkörnek megfelelően történjék.

Természetesen „a szép szó abban a dologban igen keveset ér“ — amint Nuszbaumer J. maga is mondja közleménye végén; — de viszont az érdekeltek hozzászólása, ha elég sűrűen és eléggé széles körre terjeszkedve történik, bármily nehéz kérdés megoldását is nagyban elősegítheti.

A magam részéről egyelőre csak a helyzet képének több helyről összeszedett anyaggal való megvilágítására s ezáltal inkább csak az érdeklődésnek felkeltésére törekedtem, abban a meggyőződésben, hogy a cserzőanyagok termelésének ügyét közgazdasági érdekeink érzékeny kára nélkül továbbra is megoldatlanul, megbeszéletlenül hagyni nem lehet. (Közli: *Arató Gy.*)

Felhívás

Erzsébet királyné emlékfák ültetésére.

71544/98. sz. földm. min. — Két éve mult, hogy az ezredéves mult emléket hiven ápoló nagyjainkhoz s a föld becsületes népéhez azt a kérést intéztem, hogy a millennium emlékére fákat ültessenek: és kéré szavam meghallgatásra talált.

Ma már a hazafiúi érzés biztos jelül látom, hogy az ország minden vidékén közel két millió fa vert gyökeret az ezredéves anyaföldben, hogy majdan erős, sudár törzse hirdesse országnak-világnak, hogy a nemzet a második ezredévet a honfoglaló elődök érdemének dicsőítésével kezdte s hogy fenmaradásának alapját és jövőjének biztosítékát elsősorban hagyományaik sértetlen fentartásában és az azokhoz való hű ragaszkodásban kereste.

Ezek az örömteljes emlékezet fái lesznek!

De most a balsors a nemzetet őrangyalától fosztotta meg s minden kebelbe igaz és örök bánatot ültetett.

Kétszeresen érezzük e gyászt és bánatot a mai napon, mely máskor örömünk napja volt, melyen dicsőült Királynénk névnapi évfordulóját ünnepeltük.

Mily szép és nemes elhatározás lenne a mai emlékezetes napon, mily igaz kifejezője lenne az országos gyásznak, ha hegyen és völgyön, a városok népáradata s csendes falvak egyszerű lakói közt szomorufüz, terebélyes hárs, viharral dacoló tölgy és örökzöld fenyő hirdetné az Ő emlékezetét!

Bár igaz, hogy az a tekintet, melynek mosolya egykoron egy nemzet jövőjének hajnalpirja volt, szobrász vésője által megörökítve nézend le reánk s kalaplevéve állunk meg majd egy emlékszobor előtt, melynek parányait szinte csodás lelkesedéssel hordta össze szegény és gazdag hálája és hűsége: a kegyeletnek ezeknél az emlékeknél még sem szabad megpihennie!

Mert a kinek bölcsője ott ringott egy erdőkoszoruzta tó bűbajos partjain; a kinek kedélye annyiszor vidult fel erdeink zugó fái közt és a kinek sebzett lelke oly édes enyhülést talált távol vidékek mythoszi ege alatt magasba nyuló százados erdők mélyén; a ki a természet szépségeinek oly csodálója volt: annak emlékét fák millióinak kell hirdetni; annak tiszteletére, mint az ó-kor mesés világában, szentelt berkeknek kell támadniok, hova áhitattal közeledjék az utas; hol a fáradt vándor a nap heve ellen enyhelyet találjon s nemes érzelmekre gerjedjen a lélek!

Én bizalommal intézem azt a kérést a magyar társadalomhoz, hogy dicsőült királynénk emlékezetére emlékfákat ültessünk!

* * *

Óhajom, — s bizonyára csak ez lehet óhaja mindannyiunknak — hogy a nemzet hálás kegyeletének ez ősi szokás szerint való megnyilatkozása megdicsőült Királynénk tündöklő erényeihez, nemzetünk iránt tanusított jóságához és nagylelkűségéhez méltó legyen.

Ez az óhajtás indított engem arra, hogy ez eszmének felkarolására jelen körlevelemmel az országnak mindama köreit és vezérférfiait felkeressem, a kiknek közreműködése a biztató szónak erejével és a vonzó példának hatalmával általános és egységes mozgalomra serkentheti a nemzetet.

E végből teljes bizalommal fordulok T. Czimedhez is azzal a kéréssel, hogy a kegyeletes cselekmény gyakorlásában vagy az eszme megvalósításának előmozdításában körülményeihez képest szóval vagy tettel hathatósan közreműködni méltóztassék; és mivel az emlékfák ültetésének eredményét annak idején örök emlékezetül közzétenni is szándékozom, felkérem T. Czimedet, hogy a saját részéről vagy közreműködésével avagy felhívására foganatosított ültetésekről engem még a jövő évnek első felében értesíteni sziveskedjék.

A közreműködés módjának megválasztását, a kegyeletes cselekmény kivitelének megállapítását T. Czimed bölcs belátására bízva, csupán azt kívánom megemlíteni, hogy az ültetendő fák közt méltóan foglalhatnának helyet a leboruló koronájú fák, minők a szomorufűz, kőris és szomorubükk; ép úgy a megdicsőült Királyné kedvencz fái: a tölgyek és a fenyők, valamint az egyéb hosszúéletű fák fajai.

Az emlékfáknak, facsoportoknak s kedvező körülmények között egész kis ligeteknek ültetésére alkalmas helyet nem lesz nehéz találni sehol; de ne maradjon jeltelen az országnak egyetlen tája sem, melyet a megdicsőült Királyné valaha meglátogatott!

Az ültetett fák, csoportok vagy ligetek „Erzsébet Királyné emlékfái“ nevet viseljenek és legyenek ily feliratu táblákkal meg is jelölve, hogy azokat mindenki gondozásban részesítse, bántalmazástól megkimélje.

Hassa át mindannyiunk lelkét a kegyelet nemes indulata; fogjunk kezét a nemzet e szép és nagy emlékművének létrehozására, hogy a mint országunk ezredéves örömnepének emléket a millennáris emlékfák milliója örzi s hirdeti, akként a megdicsőült királyné nevében ültetett emlékfáknak milliója legyen őrizője s hirdetője a nemzet hálás kegyeletének is.

Budapesten, 1898. évi november hó 19.-én.

Hazafiúi üdvözléttel

Darányi Ignác s. k.